

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีพลเมืองดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เฉลี่ยต่อหัวสูงที่สุดประเทศหนึ่ง จากการสำรวจข้อมูลการบริโภคเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ขององค์การอนามัยโลกร่วมกับองค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ พบว่าคนไทยบริโภคแอลกอฮอล์ต่อหัวต่อปีเท่ากับ 13.59 ลิตร สูงเป็นอันดับ 5 ของโลก และคนไทยบริโภคแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้นเกือบหนึ่งเท่าตัวในช่วง 10 ปีที่ผ่านมาจากปี พ.ศ. 2533 ที่คนไทยบริโภคต่อหัวต่อปีเพียง 7.46 ลิตร (WHO, 2001) และจากการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติในปี พ.ศ. 2550 พบว่า ประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 20 ปี ถึง 59 ปี ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ จำนวน 13,193,210 คน ของประชากรทั้งหมด 63,525,062 คน คิดเป็นร้อยละ 20.77 และจากจำนวนประชากรทั้งหมดมีผู้ที่ประกอบอาชีพข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาจำนวน 417,889 คน ในจำนวนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ดื่มแอลกอฮอล์มีเหตุผลของการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ว่าเป็นการดื่มเพื่อสังคม (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2550)

การดื่มแอลกอฮอล์เพื่อสังคม (Social Alcohol Drinking) มีมูลเหตุมาจากความวิตกกังวลทางสังคม (Social anxiety) ที่ทำให้คนเราไม่มีความรู้สึกมั่นใจที่จะดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างปกติ ซึ่งนักจิตวิทยาส่วนใหญ่ให้ความเห็นพ้องกันว่า มนุษย์เรานั้นมีความวิตกกังวล และความกลัวติดตัวเรามาตั้งแต่กำเนิด จากข้อมูลทางระบาดวิทยาในสหรัฐอเมริกาเปิดเผยว่า ความวิตกกังวลทางสังคม ถือเป็นโรคทางจิตใจที่พบเป็นอันดับสามของประเทศ รองจากโรคซึมเศร้า (Depression) และโรคติดสุรา (Alcohol Abuse) ส่วนโรคย้ำคิดย้ำทำ (Obsessive-compulsive Disorder) พบมากเป็นอันดับสี่ (Richards, 2002)

ความวิตกกังวลทางสังคมเป็นความรู้สึกหวาดหวั่น สับสน วุ่นวายใจ เมื่อบุคคลต้องเข้าไปมีส่วนร่วม ติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่นหรือแสดงออกในสถานการณ์ทางสังคม ที่อาจมีผู้อื่นคอยสังเกตหรือเข้ามาร่วมอยู่ในสถานการณ์นั้นด้วย ผู้ที่มีความวิตกกังวลทางสังคมนี้ คิดกลัวว่าตนเองจะแสดงออกไปทำให้อับอายหรือถูกดูหมิ่นจากผู้อื่นได้ โดยความวิตกกังวลจะเกิดขึ้นมาอย่างทันที แม้รู้ว่า ความวิตกกังวลที่เกิดขึ้นนั้นไม่สมเหตุผลหรือมีมากเกินไป (Buss, 1980, p. 448; Leary, 1983, pp. 18-19; American Psychiatric Association, 1980, pp. 417-419; Antony & Swinson, 2000, p. 49) จนเกิดเป็นอาการประหม่า ตื่นเต้น วางตัวไม่ถูก ความคิดสับสน วอกวน หรืออาจมีอาการทางกายแสดงออกมาให้เห็น ได้แก่ ชีพจรเต้นเร็ว หน้าแดง มือสั่น ตัวสั่น เหงื่อออก คลื่นไส้ กล้ามเนื้อตึงเครียด (WHO, 1993, pp. 92-93; American Psychiatric Association, 1980, p. 412) หากความวิตกกังวลที่เกิดขึ้นมีมากหรือรุนแรง จนกลายเป็นความทุกข์ทรมานใจอย่างมาก ไม่สามารถติดต่อภารกิจหรือทำกิจกรรมในชีวิตประจำวันได้ เพราะต้องคอยหลีกเลี่ยงอยู่ตลอดเวลา อาการดังกล่าวจะกลายเป็นโรคที่เรียกว่า โรคกลัวสังคม (Social Phobia) (Rapee & Heimberg, 1997, p. 742; Schneier & Welkowitz, 1996, p. 4)

จากการสำรวจของสถาบันสุขภาพจิตแห่งชาติ (National Institute of Mental Health, 2000) ในสหรัฐอเมริกา พบว่า ชาวอเมริกันที่ประสบกับปัญหาความวิตกกังวลทางสังคม มีอยู่จำนวน 5.3 ล้านคน ซึ่งอยู่ในช่วงอายุระหว่าง 18-54 ปี คิดเป็นร้อยละ 3.7 ของประชากรทั้งหมดโดยจะพบในเพศหญิงมากกว่าเพศชายถึงสองเท่า และพบว่าผู้ใหญ่มากกว่าร้อยละ 13 เข้าข่ายอยู่ในเกณฑ์ความวิตกกังวลทางสังคม โดยอัตราความชุกการระบาดของวิทยาของการเกิดความวิตกกังวลทางสังคมในบางช่วงของชีวิต อยู่ในช่วงร้อยละ 3-13 (American Psychiatric Association, 1980, p. 414)

นอกจากนี้จากการศึกษาของ ฟาราเวลลี เามาประมวลเกี่ยวกับการศึกษาของเคสเลอร์ (พงศธร เนตราคม, 2544, หน้า 49 อ้างอิงจาก Faraveli, 2000; Kessler, 1998) พบว่าความวิตกกังวลที่พบมากที่สุด คือ กลัวการพูดและแสดงออกในที่สาธารณะ พบถึงร้อยละ 30-89 รองลงมาคือ การกลัวการพบปะพูดคุยกับคนแปลกหน้า พบร้อยละ 47 ส่วนอาการของความวิตกกังวลทางสังคมอื่น ๆ ที่พบ ได้แก่ การกลัวการเข้าพบผู้ใหญ่ การกลัวการรับประทานและดื่มในที่ชุมชน การพูดและเขียนต่อสาธารณชนหรือต่อหน้าผู้คน หรือแม้กระทั่งการกลัวเข้าห้องน้ำสาธารณะ และจากการศึกษากับนักเรียนและนักศึกษาพบว่า ความวิตกกังวลที่พบบ่อย คือ ความวิตกและประหม่าเมื่อต้องสื่อสารกับผู้อื่น กลัวการพูดต่อสาธารณชนมากที่สุด (Leary, 1983, p. 12) ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากความวิตกกังวลทางสังคม เป็นอุปสรรคต่อการแสดงศักยภาพและความสามารถจริงที่แฝงอยู่ในคน ๆ นั้น รวมทั้งส่งผลต่อด้านชีวิตส่วนตัว ทำให้ต้องเก็บตัว หลีกหนีจากสังคม ในบางรายจะหนีไปพึ่งการดื่มสุรา ใช้สารเสพติด เพื่อเป็นการลดความกลัวลง

ในด้านการศึกษา พบว่า ผู้ที่มีความวิตกกังวลทางสังคม จะประสบกับปัญหาการเรียน ผลการเรียนไม่ดีเท่าที่ควร เพราะหลีกเลี่ยงการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียน ในรายที่เป็นรุนแรงจะพักการเรียนหรือลาออกจากสถานศึกษาเดิมไปหาที่เรียนใหม่ที่ไม่ต้องเข้าชั้นเรียน หรือยอมเรียนไม่จบ เพียงเพราะขาดคะแนนหรือขาดสอบที่ต้องใช้การนำเสนอต่อหน้าชั้นเท่านั้น ในด้านการทำงาน ผู้ที่มีความวิตกกังวลทางสังคม มักประกอบอาชีพที่ไม่ต้องเกี่ยวข้องกับการติดต่อกับผู้คน หรือทำงานเบื้องหลัง เมื่อมีการเลื่อนตำแหน่งงาน บางรายจะปฏิเสธการรับตำแหน่ง ยอมทำงานในหน้าที่เดิม เพราะกลัวจะต้องปกครองคน ติดต่อกับผู้คน หรือนำเสนองานหน้าที่ประชุม จึงทำให้พลาดโอกาสในความก้าวหน้าด้านการงาน (Beidel & Turner, 1998, pp. 8-11; citing Liebowitz, 1985; Turner, 1994)

ในด้านสัมพันธภาพ ผู้ที่มีความวิตกกังวลทางสังคม จะมีปัญหาเรื่องการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น โดยเฉพาะกับคนแปลกหน้า ผู้ที่มีอาวุโสหรือผู้ที่มีอำนาจเหนือกว่า และในบางรายยังเกิดขึ้นกับบุคคลรอบข้างที่เป็นรุ่นราวคราวเดียวกันด้วย ด้วยการหลีกเลี่ยงการพูดคุย ยืนหลบอยู่ตรงมุมหรืออยู่ในที่ไม่พลุกพล่านนัก เพื่อไม่ต้องกลัวว่าคนอื่นจะมองตนอย่างไรเมื่อแสดงพฤติกรรมออกมา หรือสนทนากับผู้อื่นเพียงสั้น ๆ ในรายที่มีอาการมาก ๆ อาจมีความคิดถึงขั้นฆ่าตัวตายได้ (สมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย, 2540, หน้า 36) สาเหตุของการเกิดความวิตกกังวลทางสังคม เกิดจากปัจจัยพันธุกรรม ปัจจัยทางจิตวิทยา และปัจจัยทางสังคม สำหรับกลุ่มบุคลากรทางการศึกษาที่ประกอบด้วย ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษากลุ่มอื่น เช่น ศึกษานิเทศก์ เจ้าหน้าที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เป็นต้น บุคคลเหล่านี้จัดว่าเป็นกลุ่มบุคคลที่มีความเป็นอยู่ใกล้ชิดกับชุมชน และเป็นกลุ่มบุคคลที่กระจายอยู่ทั่วไปในสังคมของไทยทั้งในชุมชนเมืองและชนบท

จากการวิจัยของ อัมพรพรรณ โจมภาค (2545) ศักดิ์อนันต์ ยาวโรสง (2546) สมชาย พูนพิพัฒน์พงศ์ (2547) ภารดี เวียงวะลัย (2548) และสิริศักดิ์ อาจวิชัย (2550) มีผลการศึกษาที่สอดคล้องกันว่า บุคลากรทางการศึกษามีความวิตกกังวลต่อเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ การบริหารงานในด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสที่มีประสบการณ์ 10-20 ปี การประเมินเข้าสู่ตำแหน่งอาจารย์ 3 ระดับ 8 การพัฒนาให้ครูมีวุฒิการศึกษาสูงขึ้นตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และมีปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อความวิตกกังวลของบุคลากรทางการศึกษาในการถ่ายโอนไปสังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความมีส่วนร่วมในสังคม เจตคติต่อการปฏิบัติงานของ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และความสัมพันธ์ในหน่วยงาน จะเห็นได้ว่าปัจจัยที่ทำให้บุคลากรทางการศึกษาเกิดความวิตกกังวลแล้วแต่มาจากปัจจัยทางสังคม อันเป็นสาเหตุให้บุคคลลาทางออกเพื่อผ่อนคลายความวิตกกังวล ซึ่งการดื่มแอลกอฮอล์เป็นทางเลือกหนึ่งที่บุคลากรทางการศึกษาเลือกใช้เพื่อลดความวิตกกังวลของตนเอง (Beidel & Turner, 1998, pp. 8-11 citing Liebowitz, 1985, Turner, 1994)

ในการศึกษาวิจัยนี้ผู้วิจัยมุ่งเน้นที่จะศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านความวิตกกังวลทางสังคม ความคาดหวังเชิงบวกของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อสังคม พฤติกรรมการดื่ม และผลจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของบุคลากรทางการศึกษาในจังหวัดจันทบุรี เนื่องจากผลของการศึกษาเอกสารพบว่าบุคลากรทางการศึกษาในเขตจังหวัดจันทบุรีจำนวนมากมีความกังวลในฐานะความเป็นอยู่ของตนเองและครอบครัว ดังจะเห็นได้จากรายงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูจันทบุรี จำกัดเมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. 2553 ว่าสหกรณ์ได้ปล่อยเงินกู้ให้สมาชิกซึ่งเป็นบุคลากรทางการศึกษาเป็นจำนวนถึง 2,840 ล้านบาท (สหกรณ์ออมทรัพย์ครูจันทบุรี, 2553) และมีแนวโน้มจะเพิ่มขึ้น ยังไม่นับรวมกับเงินกู้จากสถาบันการเงินอื่น ๆ และการกู้ยืมกระแสรายวัน ทำให้บุคลากรทางการศึกษามีหนี้สินเพิ่มมากขึ้น สิ่งเหล่านี้ทำให้บุคลากรทางการศึกษาเกิดความหวาดหวั่น สับสน วุ่นวายใจ เมื่อต้องติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่นด้วยเกรงว่าจะถูกดูถูก ดูหมิ่น เหยียดหยามว่าเป็นผู้ที่มีภาระหนี้สินมากเกินไปจนทำให้หนีไปพึ่งพาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทำให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพร่างกาย และสูญเสียทรัพย์สิน ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นบุคลากรทางการศึกษาในจังหวัดจันทบุรีจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านความวิตกกังวลทางสังคม ความคาดหวังเชิงบวกของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อสังคม พฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ และผลจากการดื่มแอลกอฮอล์ของบุคลากรทางการศึกษาจังหวัดจันทบุรี ในรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ซึ่งผู้วิจัยคาดว่าผลของการวิจัยจะสามารถใช้เป็นแนวทางให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในจังหวัดจันทบุรี และจังหวัดอื่น ๆ นำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของครูต่อไป โดยการศึกษาความเชื่อมโยงเชิงอิทธิพลของปัจจัยด้านความวิตกกังวลทางสังคมที่มีต่อผลจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในรูปของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุโดยผู้วิจัยได้พัฒนามาจากโมเดลตามแนวคิดของแฮม (Ham, 2009) เพื่อศึกษาว่า ความวิตกกังวลทางสังคม และความคาดหวังเชิงบวกของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อสังคมมีอิทธิพลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และผลจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มบุคลากรทางการศึกษา จังหวัดจันทบุรีหรือไม่ อย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. พัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของบุคลากรทางการศึกษา จังหวัดจันทบุรี
2. ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของบุคลากรทางการศึกษา จังหวัดจันทบุรี กับข้อมูลเชิงประจักษ์

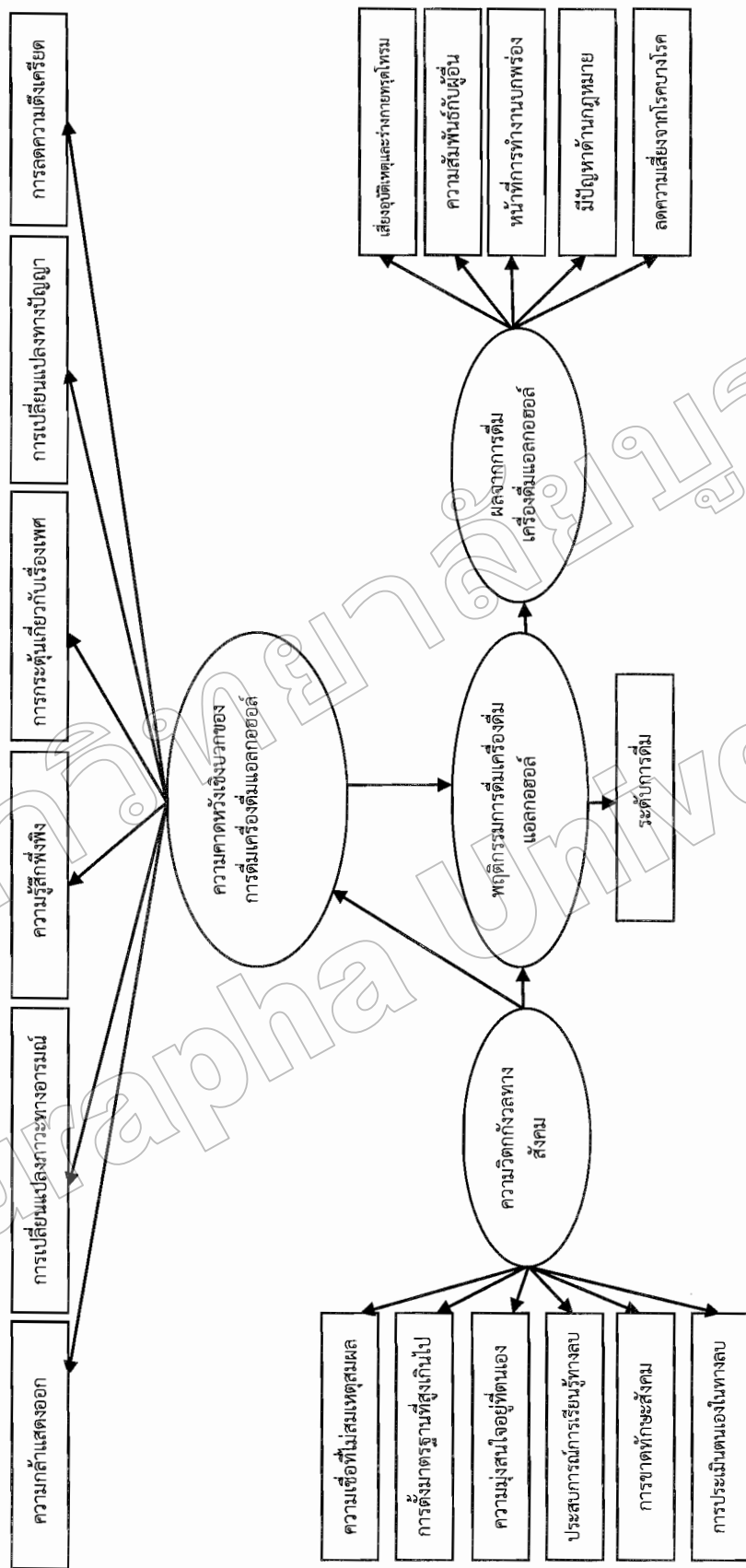
กรอบแนวคิดในการวิจัย

การพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของบุคลากรทางการศึกษา จังหวัดจันทบุรี ที่ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมพบว่า ความวิตกกังวลทางสังคม (Social Anxiety) มีอิทธิพลโดยอ้อมผ่านความหวังเชิงบวกของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีต่อผลจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (Result of Alcohol Drinking) และความวิตกกังวลทางสังคมมีอิทธิพลโดยอ้อมผ่านพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อผลจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามโมเดลของ ลินเซย์ เอส แฮม (Lindsay S'Ham) และประกอบกับทฤษฎีความคาดหวัง (Expectancy Theory) ของวิกเตอร์ วูม ที่กล่าวว่า การที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งจะทำสิ่งใดนั้น ขึ้นอยู่กับการประเมินตนเองว่าจะทำสิ่งนั้นได้หรือไม่ ผลที่เกิดขึ้นจะเป็นอย่างไร ถ้าเป็นผลทางบวก ก็จะเกิดแรงจูงใจในการทำสิ่งนั้น และเกิดความคาดหวังเชิงบวก โดยกำหนดตัวแปรแฝงภายนอกคือ ความวิตกกังวลทางสังคม (Social Anxiety) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ ได้แก่ ความเชื่อที่ไม่สมเหตุสมผล (Irrational Beliefs) การตั้งมาตรฐานที่สูงเกินไป (Excessively High Standard)

การประเมินตนเองในทางลบ (Negative Self Evaluation) ความมุ่งมั่นใจอยู่ที่ตนเอง (Self-focused Attention) ประสบการณ์การเรียนรู้ในทางลบ (Negative Learning Experience) และการขาดทักษะทางสังคม (Skill Social Depletion) ตัวแปรแฝงภายใน คือ ผลจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (Result of Alcohol Drinking) พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (Alcohol Drinking Behavior) และความคาดหวังเชิงบวกของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (Positive Alcohol Outcome Expectancy) ความคาดหวังในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เกิดจากความเชื่อ และการยอมรับผลของการดื่ม ถ้าบุคคลเชื่อว่าการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทำให้ลดความตึงเครียดได้ จะดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และคาดหวังตามความเชื่อนั้น และเป็นความคาดหวังเชิงบวกโดยตัวแปรแฝงความคาดหวังเชิงบวกของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีตัวแปรที่สังเกตได้ ได้แก่ ความกล้าแสดงออก (Courage Express) การเปลี่ยนแปลงภาวะทางอารมณ์ (Temperament Change) ความรู้สึกพึ่งพิง (Feeling of Dependency) การกระตุ้นเกี่ยวกับเรื่องเพศ (Sexual Stimulation) การเปลี่ยนแปลงทางปัญญา (Intellectual Change) และลดความตึงเครียด (Decrease in Tension) ตัวแปรแฝงผลจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีตัวแปรที่สังเกตได้ ได้แก่ ลดความเสี่ยงจากโรคบางโรค (Decrease in Some Disease) เสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุและร่างกายทรุดโทรม (Risk of Accidents and Health Deteriorated) ด้านปัญหาความสัมพันธ์กับบุคคล (Relationship Problems) หน้าที่การทำงานบกพร่อง (Functional Deficiency) และมีปัญหาด้านกฎหมาย (Legal Problems) ตัวแปรแฝงพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีตัวแปรที่สังเกตได้ คือ ระดับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (Level of Alcohol Drinking)

ดังนั้นจึงคาดว่าโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของ
บุคลากรทางการศึกษา จังหวัดจันทบุรี น่าจะใช้อธิบายผลจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ ผู้วิจัย
จึงนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดของการวิจัยนี้ ดังแสดงในภาพที่ 1

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

ภาพที่ 1 โมเดลสมมติฐานของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการยอมรับเครื่องมือเทคโนโลยีของบุคลากรทางการศึกษา จังหวัดจันทบุรี

สมมติฐานของการวิจัย

จากแผนภาพโมเดลที่ 1 จึงตั้งสมมติฐานของการวิจัยดังนี้

1. โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของบุคลากรทางการศึกษา จังหวัดจันทบุรี มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์
2. ความคาดหวังเชิงบวกของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อผลจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยส่งผ่านพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
3. ความวิตกกังวลทางสังคมมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อผลจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยส่งผ่านความคาดหวังเชิงบวกของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
4. พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อผลจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมให้บุคลากรทางการศึกษาเกิดความตระหนักถึงการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อสังคมที่มีผลต่ออันตรายจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อสังคม
2. นำผลวิจัยไปใช้ในการจัดกิจกรรมเพื่อลดความวิตกกังวลทางสังคม อันจะนำไปสู่การลดความคาดหวังเชิงบวกและพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่เป็นอันตรายและมีผลให้สามารถลดผลเสียจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรในการวิจัย คือ บุคลากรทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2 ในปีการศึกษา 2554 ที่มีประวัติการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จำนวน 1,020 คน
2. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 400 คน
3. โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุในการวิจัยนี้ เป็นโมเดลความสัมพันธ์เชิงเส้น (Linear Structural Relationship Model) ประกอบด้วยตัวแปรต่าง ๆ ดังนี้
 - 3.1 ตัวแปรแฝงภายนอก 1 ตัวแปร คือ ความวิตกกังวลทางสังคม
 - 3.2 ตัวแปรแฝงภายใน 3 ตัวแปร ได้แก่
 - 3.2.1 ความคาดหวังเชิงบวกของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
 - 3.2.2 พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
 - 3.2.3 ผลจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
 - 3.3 ตัวแปรสังเกตได้ภายนอก 6 ตัวแปร ได้แก่
 - 3.3.1 ความเชื่อที่ไม่สมเหตุสมผล
 - 3.3.2 การตั้งมาตรฐานที่สูงเกินไป

- 3.3.3 ความมุ่งมั่นใจอยู่ที่ตนเอง
- 3.3.4 ประสบการณ์การเรียนรู้ในทางลบ
- 3.3.5 การขาดทักษะทางสังคม
- 3.3.6 การประเมินตนเองในทางลบ
- 3.4 ตัวแปรสังเกตได้ภายใน 12 ตัวแปร ได้แก่
 - 3.4.1 ความกล้าแสดงออก
 - 3.4.2 การเปลี่ยนแปลงภาวะทางอารมณ์
 - 3.4.3 ความรู้สึกพึงพิง
 - 3.4.4 กระตุ้นเกี่ยวกับเรื่องเพศ
 - 3.4.5 การเปลี่ยนแปลงทางปัญญา
 - 3.4.6 ลดความตึงเครียด
 - 3.4.7 เสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุและร่างกายทรุดโทรม
 - 3.4.8 ด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น
 - 3.4.9 หน้าที่การทำงานบกพร่อง
 - 3.4.10 มีปัญหาด้านกฎหมาย
 - 3.4.11 ลดความเสี่ยงจากโรคบางโรค
 - 3.4.12 ระดับการดื่ม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความวิตกกังวลทางสังคม (Social Anxiety) หมายถึง ความรู้สึกหวาดหวั่น สับสน วุ่นวายใจอย่างมาก เมื่อต้องเข้าไปติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น หรือเข้าไปมีส่วนร่วม เป็นส่วนหนึ่งใน สถานการณ์ทางสังคม โดยบุคคลนั้นวิตกว่าตนเองจะแสดงการกระทำไปในทางที่น่าอับอายขายหน้า หรือกลัวคนอื่นจะพูดวิจารณ์ตนเองในทางไม่ดี จึงพยายามหลีกเลี่ยงการเข้าสังคมหรือเผชิญ สถานการณ์ทางสังคมในรูปแบบต่าง ๆ และความกลัวที่เกิดขึ้น ยังอาจเกิดจากความนึกคิด มโนภาพ ของตนเองที่ต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับสถานการณ์ทางสังคม ประกอบด้วย 6 ด้าน ดังนี้

1.1 ความเชื่อที่ไม่สมเหตุสมผล (Irrational Beliefs) หมายถึง ความคิดที่ต้องการสร้าง ให้ผู้อื่นประทับใจในตน ต้องการได้รับการยอมรับจากการกระทำหรือการแสดงออกของตนเอง เพราะ เชื่อว่า การได้รับความยอมรับ การได้รับความรักจากทุกคนเป็นสิ่งที่สำคัญ การถูกปฏิเสธ หรือไม่ ยอมรับหมายถึงความล้มเหลว ความไร้ค่า

1.2 การตั้งมาตรฐานที่สูงเกินไป (Excessively High Standard) หมายถึง ความคิด ที่ตั้งไว้ว่าต้องกระทำและแสดงออกให้ได้ดีสมบูรณ์แบบที่สุด ซึ่งอาจเกิดจากการวางเกณฑ์ให้กับตนเอง หรือเกิดจากการคิดแทนผู้อื่นว่า บุคคลเหล่านั้นคาดหวังสูงต่อพฤติกรรมและการแสดงออกของตน ทำให้ เกิดเป็นความกดดันตึงเครียดว่าตนเองต้องทำให้ได้ดี ทำได้อย่างสมบูรณ์แบบตามที่ผู้อื่นนั้นต้องการ จึงวิตกกังวลว่าตนเองจะแสดงออกได้ไม่ดีพอ กังวลอย่างมากว่าจะกระทำผิดพลาด ไม่มั่นใจว่าตนเอง จะทำสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์แบบหรือไม่

1.3 การประเมินตนเองในทางลบ (Negative Self Evaluation) หมายถึง การประเมิน การแสดงออกหรือการเข้าสังคมของตนเองว่ายังไม่เป็นที่พอใจ ไม่มีความสามารถพอจะเข้าสังคม โดยจะคิดหรือพูดกับตนเองด้วยประโยคในทางลบ มากกว่าคิดมองว่าตนเองมีทักษะหรือการพัฒนาตัวที่ดีขึ้น หรือนึกถึงคำวิจารณ์ คำพูดของผู้อื่นที่มีต่อตนเองมากกว่าคำชมที่ผู้อื่นมีให้

1.4 ความมุ่งสนใจอยู่ที่ตนเอง (Self-focused Attention) หมายถึง การคิดพะวงอยู่กับอาการและความเปลี่ยนแปลงทางร่างกายที่เกิดขึ้นกับตนเองหรือคิดพะวงว่าผู้อื่นจะสังเกตเห็นถึงความวิตกกังวลของตนที่ปรากฏออกมาทางร่างกายหรือท่าทางพฤติกรรมการกระทำของตน เมื่อต้องเข้าสังคมหรือแสดงออกต่อหน้าผู้อื่น จนทำให้ขาดความสนใจต่อสิ่งแวดล้อมภายนอก

1.5 ประสบการณ์การเรียนรู้ในทางลบ (Negative Learning Experience) หมายถึง พฤติกรรมความกลัวการแสดงออก อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากประสบการณ์ไม่พึงประสงค์ที่เคยเกิดขึ้นเมื่อบุคคลนั้นได้เข้าสังคม ทำให้บุคคลนั้นวางเงื่อนไขตนเอง จนกลายเป็นความวิตกกังวลเมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่มีลักษณะใกล้เคียงกันนั้นอีกในอนาคต หรืออาจเกิดจากการเห็นและรับฟังประสบการณ์การเข้าสังคมของผู้อื่นมาเก็บไว้ในความทรงจำของตนเอง

1.6 การขาดทักษะสังคม (Skill Social Depletion) หมายถึง ความไม่รู้ว่าควรจะทำอย่างไร หรือปฏิบัติตัวอย่างใดในสังคม จนเกิดเป็นความวิตกกังวล ไม่มั่นใจในการแสดงออก กลัววางตัวไม่ถูก แสดงกิริยาไม่เป็นเกรงว่าจะทำไม่ถูกกาลเทศะออกไป

โดยประเมินจากการใช้แบบสอบถามด้านความวิตกกังวลทางสังคม ที่ผู้วิจัยปรับปรุงจากแบบสอบถามด้านความวิตกกังวลทางสังคมของ จิตรา ดุษฎีเมธา (2548)

2. ความคาดหวังเชิงบวกของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (Positive Alcohol Outcome Expectancy) หมายถึง ความเชื่อของผลลัพธ์ที่ตามมาจากการดื่มแอลกอฮอล์เพื่อให้สามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับผู้คนในสังคมได้อย่างที่ต้องการ เช่น การดื่มในงานเลี้ยงสังสรรค์ การดื่มกับเพื่อนฝูงหรือญาติมิตร เป็นต้น ประกอบด้วยองค์ประกอบ 6 ด้าน ดังนี้

2.1 ความกล้าแสดงออก (Courage Express) หมายถึง การมีความคาดหวังว่าจะเพิ่มความมั่นใจทั้งในด้านการแสดงออกของความรู้สึกและการแสดงออกทางสังคมหลังจากการดื่ม

2.2 การเปลี่ยนแปลงภาวะอารมณ์ (Temperament Change) หมายถึง การมีความคาดหวังว่าภาวะอารมณ์จะดีขึ้นเมื่อดื่มแอลกอฮอล์แล้วไม่อยู่กับความทุกข์ ความเศร้าใจ สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ง่าย

2.3 ความรู้สึกพึ่งพิง (Feeling of Dependency) หมายถึง การมีความคาดหวังว่าแอลกอฮอล์เป็นสิ่งจำเป็นในชีวิต ไม่สามารถปฏิเสธการดื่มแอลกอฮอล์ได้

2.4 กระตุ้นเกี่ยวกับเรื่องเพศ (Sexual Stimulation) หมายถึง การมีความคาดหวังว่าจะเพิ่มสมรรถภาพทางเพศได้เมื่อดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

2.5 การเปลี่ยนแปลงทางปัญญา (Intellectual Change) หมายถึง การมีความคาดหวังว่าความคิดจะเฉียบแหลมเมื่อดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

2.6 ลดความตึงเครียด (Decrease in Tension) หมายถึง การมีความคาดหวังว่าจะลดความตึงเครียดความวิตกกังวลได้เมื่อดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

การประเมินความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทั้ง 6 ด้านนี้ประเมินโดยใช้แบบประเมิน ที่ผู้วิจัยปรับปรุงจากแบบวัดความคาดหวังจากแอลกอฮอล์ของ สุธิตรา อินทวงษ์ (2548)

3. ผลจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (Result of Alcoholic Drinking) หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นต่อสุขภาพร่างกายเศรษฐกิจและสังคมของผู้ดื่มแอลกอฮอล์ทั้งด้านบวกและด้านลบ มี 5 ด้าน ดังนี้

3.1 เกิดความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุจากการใช้ยานพาหนะหรือทำงานกับเครื่องจักรกลและสุขภาพเสื่อมโทรมหลังจากดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (Risk of Accidents and Health Deteriorated)

3.2 เกิดปัญหาด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน ครอบครัวหรือผู้ร่วมงาน (Relationship Problems)

3.3 บกพร่องในหน้าที่การทำงานบกพร่อง (Functional Deficiency)

3.4 มีปัญหาด้านกฎหมายเช่นอาจถูกตำรวจจับเนื่องจากเมาสุรา (Legal Problems)

3.5 ลดความเสี่ยงจากโรคบางโรค (Decrease in Some Disease) หมายถึงผลในทางบวกที่เกิดขึ้นต่อร่างกาย เช่น ลดการอุดตันของเส้นเลือด ลดความเสี่ยงในการเป็นโรคหัวใจ และเบาหวาน เป็นต้น

4. พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (Alcoholic Drinking Behavior) หมายถึง การแสดงออกของบุคคลที่ตอบสนองต่อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในรูปแบบการดื่ม ระดับมาตรฐานในการดื่ม แบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่ 1) การดื่มที่เสี่ยงต่อการเกิดอันตรายน้อย 2) การดื่มที่เสี่ยงต่อการเกิดอันตรายสูง และ 3) การดื่มแอลกอฮอล์ที่เป็นอันตราย ประเมินจากการใช้แบบสอบถาม ด้านการใช้และอันตรายจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเอง

5. บุคลากรทางการศึกษา จังหวัดจันทบุรี (Educational Personnel in Chantaburi Province) หมายถึง บุคคลซึ่งได้รับการบรรจุและแต่งตั้งตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาให้รับราชการโดยได้รับเงินเดือนจากเงินงบประมาณแผ่นดิน งบประมาณที่จ่ายในลักษณะเงินเดือนในกระทรวงศึกษาธิการ ที่ปฏิบัติหน้าที่การสอนและงานสนับสนุนการสอนในสถานศึกษา ในจังหวัดจันทบุรี